

Így mondjuk, így írjuk helyesen!

A SINOSZ fogyatékoságügyi kifejezésgyűjteménye

A fogyatékoságok, fogyatékoságügy, esélyegyenlőség témájában sajnos gyakran találkozunk helytelenül használt megnevezésekkel a médiában, sőt jogszabályokban és egészségügyi témájú szövegekben is, melyek használata kerülendő.

Szövetségünk törekszik az érintettek által is jobban elfogadott, helyes kifejezések elterjesztésére és a helytelenek visszaszorítására, ehhez nyújt segítséget alábbi összeállításunk is.

Bízunk benne, hogy munkatársaink, tisztségviselőink és maguk az érintett személyek, továbbá a téma iránt érdeklődők, ill. ilyen irányú tanulmányokat folytatók, és a teljesen kívülállók is hasznát veszik ennek a speciális szójegyzéknek.

HELYES MEGNEVEZÉS, KIFEJEZÉS	MEGJEGYZÉS	HELYTELEN, vagy AZ ÉRINTETTEK ÁLTAL ELUTASÍTOTT, BÁNTÓ, ezért KERÜLENDŐ MEGNEVEZÉS
fogyatékos, fogyatékosággal élő ember/személy, munkavállaló, résztvevő, néző stb.	Ne használjuk önállóan, pl.: <u>fogyatékos</u> , hanem tegyünk a jelző mellé egy főnevet is: fogyatékos ember!	fogyatékkal-élő(k) rökkant(ak) sérült(ek) fogyi(k) beteg(ek) hibás (rég, ill. népies megjelölés)
siketvak személy(ek) /ember(ek) /ügyfél(ek)	Ne használjuk önállóan, pl.: <u>siketvak</u> , hanem tegyünk a jelző mellé egy főnevet is: siketvak ember!	süketvak

<p>- mozgáskorlátozott, mozgássérült - látássérült: vak, gyengénlátó, aliglátó - értelmi fogyatékos ember/személy...</p>	<p>Ne használjuk önállóan, pl.: <u>mozgássérült</u>, hanem tegyük a jelző mellé egy főnevet is: mozgássérült ember!</p>	<p>nyomorék, nyomorult, béna, tolószékes, tolókocsis, világtalan gyengeelméjű, idióta, hibbant</p>
<p>nyelvi kisebbség</p>	<p>A siket emberek a magyar jelnyelv elsődleges nyelvként történő használata miatt nyelvi kisebbségnek tekintik saját közösségüket.</p>	<p>jelelők, mutogatók, süketnémák, süketek</p>
<p>halló ember(ek), hallók</p>	<p>A társadalom <i>nem hallássérült</i> tagjainak megjelölésére használt gyűjtőfogalom.</p>	<p>épek, egészségesek</p>
<p>siket személy(ek) /ember(ek) /ügyfél(ek) /tag(ok) stb.</p>	<p>Ne használjuk önállóan, pl.: <u>siket</u>, hanem tegyük a jelző mellé egy főnevet is: siket ember!</p>	<p>süket, süketnéma, siketnéma gyengénhalló, halláskárosult</p>
<p>nagyothalló személy(ek) /ember(ek) /ügyfél(ek) /tag(ok) stb.</p>	<p>Ne használjuk önállóan, pl.: <u>nagyothalló</u>, hanem tegyük a jelző mellé egy főnevet is: nagyothalló ember!</p>	<p>gyengénhalló, halláskárosult</p>
<p>hallássérült személy(ek) /ember(ek) /ügyfél(ek) /tag(ok) stb.</p>	<p>A siket és a nagyothalló személyek leírására használt gyűjtőfogalom. Ne használjuk önállóan, pl.: <u>hallássérült</u>, hanem tegyük a jelző mellé egy főnevet is:</p> <div data-bbox="824 1114 1464 1391" data-label="Diagram"> <p>The diagram consists of a large orange oval at the top with the text 'HALLÁSSÉRÜLT EMBEREK' in white. Below it are two smaller ovals: a blue one on the left containing the text 'siket emberek' and a green one on the right containing the text 'nagyothalló emberek'. Both smaller ovals are partially overlapping the bottom edge of the larger orange oval.</p> </div>	

(magyar/nemzetközi) jelnyelv	A <i>jelelés</i> kevésbé jó kifejezés, mert nem fejezi ki azt, hogy egy valódi nyelvről van szó!	jelbeszéd, mutogatás, hadonászás, kalimpálás
jelnyelvi tolmács	<i>jeltolmács</i> – Bár a média, sőt maguk a tolmácsok és a siket emberek is gyakran használják ezt a rövidítő formát, nem ez a hivatalos megnevezés.	jelelő (tolmács) süketnéma tolmács siketitolmács
megváltozott munkaképességű személy		csökkent munkaképesség(ű személy)
(info)kommunikációs akadálymentesítés	Az egyenlő esélyű, ill. akadálymentes hozzáférés megteremtése érdekében a siket és a nagyothalló emberek számára speciális személyi és fizikai feltételek biztosítására van szükség: jelnyelvi tolmácsolás, írotolmacsolás, szájról olvasási kép biztosítása (orális tolmácsolás)	
indukciós hurok	A hallókészüléket viselő személyek számára biztosított akadálymentesítésben használatos elektronikus eszköz. Általában beltéren, egy helyiségben vagy egy kisebb, körülhatárolt területen alkalmazható (pl. nézőtér egy részén, jegypénztárban, ügyfélszolgálati pultnál).	
hallókészülék	A nagyothalló vagy hallásmaradvánnyal rendelkező siket személyek által használt hallásjavító segédeszköz.	nagyothalló készülék, hallóka (utóbbi esetleg játékos-vicces formában előfordulhat: „Éjszakára kiveszem a hallókámat.”)
cochleáris implantáció, cochleáris implantátum (CI)	Hallásjavító műtéti eljárás, ill. az ennek során a belső fülbe beültetett segédeszköz neve.	

	Bizonyos esetekben siket és súlyosan nagyothalló személyeknél alkalmazható, akiknél a súlyos hallásvesztés következtében a hallókészülékes (re)habilitáció nem lehetséges.	
írótolmács/írótolmácsolás	hangzó beszéd írásba foglalása	
jegyzetelő szolgáltatás	A felsőoktatásban tanuló hallássérült (és más fogyatékossgal élő, speciális szükségletű) hallgatóknak nyújtott személyi segítői szolgáltatás. Az előadásokon, szemináriumokon elhangzottak jegyzetelésével segíti a diákokat.	Nem tévesztendő össze az írótolmácsolással!
KONTAKT Tolmácsszolgálat	A KONTAKT Tolmácsszolgálat egy országos lefedettségű videó-tolmácsolási rendszer. Egy alkalmazás segítségével az ügyfelek jelnyelvi vagy írótolmács közreműködését kérhetik az akadálymentes kommunikációhoz.	
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége	nagy kezdőbetűk! Szövetségünk nevében kivételesen főnévi formában szerepelnek a <i>siketek</i> és a <i>nagyothallók</i> szavak. Ez látszólag ellentmond a fent közölteknak, azonban ne felejtjük el, hogy a SINOSZ 1995 óta viseli ezt a nevet, amikor ez még elfogadott forma volt, ill. a megnevezés tömörítése is cél volt a névadáskor.	Sinosz

SINOSZ SINOSZ-tag	Mivel ez egy rövidítés, azaz több szóból álló név kezdőbetűiből áll össze, végig nagybetűvel írjuk!	SINOSZ tag, SINOSZ Tag
(SINOSZ) tagsági igazolvány	Ez egy arcképes, sorszámozott (tagsági számmal ellátott), személyes adatokat tartalmazó okmány, amely a tulajdonosát különböző kedvezmények igénybe vételére jogosítja – az igazolvány szó használata ezért is fontos.	bérllet, tagsági kártya
SINOSZ Somogy Megyei Szervezete SINOSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete SINOSZ Esztergomi Helyi Szervezete	nagy kezdőbetűk! A helyi szervezetek nevében a városnév -i képzőt kap!	
- Egerben, a SINOSZ-ban - a SINOSZ Egri/Heves Megyei Szervezeténél		egri SINOSZ-ban
<u>tulajdonnevek:</u> SINOSZ Országos Elnöksége a SINOSZ Bács-Kiskun Megyei Szervezet(ének) Elnöksége SINOSZ Kecskeméti Helyi Szervezet(ének) Elnöksége <u>köznevek:</u> országos elnökségi tag megyei elnökség(i), helyi elnökség(i tag)	Ügyeljünk a kezdőbetűkre!	

SINOSZ Küldöttközgyűlés(e) de: küldöttközgyűlés	Ha a küldöttek összességéről mint testületről van szó, akkor nagy kezdőbetűvel , ha az ülésükről, vagyis egy eseményről van szó, akkor kicsivel írjuk a szót. (Az első tulajdonnév, a 2. köznévv.)	
--	--	--

Ha a felsorolt fogalmaknak, megnevezéseknek a fentiekől eltérő formában való használatával találkozunk, lehetőleg nagyon udvariasan helyesbítsük, javítsuk ki a téves szóhasználatot! Ezzel elősegítjük a helyes kifejezések elterjedését és a helytelenek visszaszorulását.

Ez mindannyiunk érdeke, köszönjük!